

ÍSLENZK STEFNA

I. ÁRG.

NÓVEMBER 1951

I. TBL.

Nýalssinnar! Gangið í félag yðar!

Hin byrjandi samtök Nýalssinna eru litils megnug ennþá og hafa lítið látið að sér kveða. En það mun þó álit flestra eða allra þeirra, sem þar eiga hlut að máli, að betur sé byrjað en óbyrjað. Hins vegar mun félagið litlu til leiðar koma, nema um það sameinist allir þeir sem áhuga hafa á framgangi kenninganna. Vart hefur orðið þess, að menn hafa hikað við að ganga í félagið, af því að þeir hafa talið að lítið líð yði að sér. Þá litillátu menn viljum vér biðja að athuga, að það er aukinn styrkur að hverjum nýjum félagi, enda þótt hann vinni félaginu og málum þess ekki beinlínis. En við þá sem tortryggja þennan félagsskap lítt eða ekki þekktra manna, og halda að slíkir muni varla sjá miklu áorkað, er það að segja, að því stofnuðu þessir menn Nýalssinnafélag, að ekki urðu aðrir til þess.

Nú er félagið til og öllum er frjálst að ganga í það. Vantum vér þess, að hver góður Nýalssinni spari ekki félaginu þann styrk, sem hann má veita með því einu að gerast þar þátttakandi.

Sendið umsóknir um þátttöku til Sveinbjarnar Þorsteinsonar, Skálholtsstíg 2, Reykjavík.

ÍSLENZK STEFNA

Útgefandi: Félag Nýalssinna

RITSTJÓRAR:

ÞORSTEINN GUÐJÓNSSON OG SVEINBJÖRN ÞORSTEINSSON

I. árg.

Nóvember 1951

I. tbl.

ÍSLENZK STEFNA

Riti þessu, sem hér kemur fyrir almenningssjónir, er ætlað að vekja athygli á kenningum dr. Helga Þjeturss, þeim er hann setti fram í riti sínu Nýal og framhaldsbókum hans. Verður ritið opið öllum þeim, sem ræða vilja þau mál af skynsemd og alúð, meðan rúm vinnst til. Að vísu er enn óráðið, hversu fljótt verður framhald á útgáfu ritsins, en úr því mun rætast.

Í þessu hefti eru þrjár ritgerðir um drauma, en ætla má að það efni verði löngum ofarlega á baugi í ritinu. Þykir oss sem það væri hinn mesti sigur, ef unnt yrði að fá almenning á Íslandi til skilnings á aðallögmálum draumlífsins: sambandseðli þess og stillilögmálinu. Hér eru og tvær greinar um trúarbrögð frá nýölsku sjónarmiði, eða með hliðsjón af því. Þá eru loks nokkrar ritgerðir um heimsfræðileg efni. Eru þau hér einkum rædd út frá hinu miklu víðara yfirliti, sem uppgötvun lífsambandsins milli stjarnanna veitir, umfram það sem skilið verður út frá hinu ólífræna sjónarmiði stjarnfræðinganna.

Íslenzk stefna heitir ritið, vegna þess að það hefur að leiðarljósi uppgötvunar íslenzks manns, en sækir ekki traust sitt til þess, hvað gott þykir í útlöndum. En allt sem gott kemur og satt frá útlöndum mun verða mikils metið hér, og íslenzkar hugsanir því aðeins teknar fram yfir aðrar, að þær séu betri.

UNDIRSTAÐAN

Tilgangur félags þess, sem Nýalssinnar hafa stofnað, er fullkomnun sambanda við lengra komna íbúa annarra hnatta. Og svo sem hverjum Nýalssinna mun vera ljóst, þá eru hin réttu samtök þeirra hér undirstaða þess, að þessi fullkomnun sambandanna takist við hina lengra komnu íbúa stjarnanna og einnig þess að geta orðið slíkir sem þeir. En hvað mundi nú helzt þurfa til slíks? — Lítum á lífheild þá, sem hver einstaklingur er. Byggist ekki sú samstilling, sem þar á sér stað, einkum á því, að hver fruma hafi aðstöðu til þess að vera ekki óvirk? Samstillingin er lífið sjálf. En til þess að samstilling verði á réttan hátt, þarf hver einingi að geta notið sín í starfi og þátttöku. Hin rétta byrjun hér og hið rétta framhald væri því einmitt, að hver fái lagt fram krafta sína til eflingar og til útfærslu þessara byrjandi samtaka Nýalssinnanna. Félagið getur því aðeins orðið varandi og batnandi, að hver einn leitist við, eftir því sem við verður komið, að gera öðrum ljóst málefni Nýals. Það væri lífsvaki félagsins, sameining þátttakenda þess og samstilling. Þátttakendum félagsins ber, hverjum fyrir sig, að leitast við að hjálpa öðrum til skilnings á kenningum Nýals, og mundi hver einn á þann hátt bezt auka sinn eigin skilning og þá um leið samhug sinn til annarra. Og nú skal ég þá reyna að gera grein fyrir undirstöðunni eða því, hvað það er, sem mest ríður á að fá menn til að skilja.

Það hefur þegar verið vitað, að jörðin er ein meðal stjarnanna og þó ein hinna minnstu. Það hefur þegar verið vitað,

að lífið á jörðinni hefur þróast fram frá lágri byrjun til þess, sem það nú er orðið. Það hafði þegar verið vitað, að einstaklingar jurta og dýra, eru, eins og ég vék áðan að, byggðir af öðrum smærri einstaklingum. Og öll þessi þýðingarmiklu þekkingaratriði hafa menn öðlazzt fyrir það, að gerðar voru réttar undirstöðuathuganir á því, sem til þeirra liggur. Það er í fáum orðum sagt að þakka athugunum ýmsra sérvitrunga á einu og öðru, að sú þekking hefur orðið til, sem fram- ar öllu hefur hafið mennina yfir dýrin. Það þurfti alltaf ein- hverjar nýjar athuganir til þess, að útfærsla skilnings mætti takast. Og því er hér svo nauðsynlegt að gera sér ljóst, í hverju þær athuganir eru faldar, sem gefa hið nýalska út- sýni. — Það sem Nýall færir fram yfir þau höfuðatriði þekk- ingarinnar, sem ég nefndi hér á undan, er, eins og Nýals- sinnanum mun vera ljóst, vitneskjan um lífssambandið í al- heimi. Og það, sem fyrst varð til undirstöðu þeirrar vitn- eskju, var uppgötvunin á sambandseðli svefnisins og draum- anna. Þar einmitt er undirstaðan, sem hver einn Nýalssinni þarf að gera sér alveg ljósa og hjálpa öðrum til að gera sér það. Fengist viðurkenning þeirrar uppgötvunar, sem þar ræðir um, væri sigurinn unninn.

Markmið félagsins er síaukin fullkomnun fyrir síaukna samstillingu þátttakenda sinna. Á annan hátt en þann verð- ur ekki komizt á braut fullkomnunarinnar. Og með því að leita sér þekkingar á hinum ýmsu fyrirbærum tilverunnar, mundi hver bezt geta gert sig hæfan til hinna réttu samtaka. Sammálin og samtökin geta bezt orðið fyrir það, að menn viti sem réttast, og af engu eflist eins viljinn til hins góða. Í rauninni stafa deilur aldrei nema af ófullkominni vitneskju um hið rétta. En þótt undarlegt kunni að virðast, sumum, þá er undirstaða hins nauðsynlega skilnings í engu falin eins og því, að menn geri sér ljóst það, sem einkum leiðir til vitn- eskjunnar um lífssambandið á milli hnattanna. Það er und-irstaðan, að menn fái áttað sig á draumsamböndunum, því

að af því mun hver geta sannað sér lífssambandið í alheimi og það, sem af skilningnum á því getur leitt.

Útsýni Nýalssinnans er dásamlegt og starf hans í þágu félagsins er margþætt, eða mun verða það. En þetta er undirstaða þess útsýnis og þess starfs. Uppgötvun draumsambandsins og uppgötvun stillisáhrifanna er framar öllu undirstaða þess, sem Nýall gefur útsýn til fram yfir það, sem áður var. Og þar er því sú undirstaða, sem ekki má gleyma, þegar færa skal öðrum þetta útsýni.

ÞORSTEINN JÓNSSON

á Úlfstöðum.

UM DRAUMA

VERULEIKI STILLILÖGMÁLSINS OG DRAUMSAMBANDSINS

I

Um drauma hafa, eins og kunnugt er, ríkt mjög sundurleitir skoðanir, bæði hjá alþýðu og fræðimönnum. Sést þetta t. a. m. vel við lestur bókarinnar, „Svefn og draumar“, sem Þjóðvinafélagið gaf út á árunum 1926—27. Liggur það augljóst fyrir að loknum lestri hennar, að eðli drauma hefur þar ekki fundið verið. Gátan um draumana er þar óleyst. Aftur á móti verður margt, sem sagt er frá í þeirri bók, ljóst og auðskilið, í ljósi þeirra uppgötvana, sem dr. Helgi Þjeturss hefur gert á þessu sviði og vísa ég hér til rita hans sjálfs um það. Einnig til þess sem Þorsteinn Jónsson á Úlfssstöðum, í bók sinni, „Samtöl um íslenzka heimspeki“, og víðar, hefur skrifað í sama anda. Ætla ég hér aðeins að segja frá einu litlu draumatviki, sem mér þykir sýna svo glögglega fram á, hverja þýðingu góð stilliáhrif megi hafa.

Ég var að koma heim úr kaupstað og hafði meðferðis hlut, sem ég hafði pantað frá Reykjavík. Á leiðinni var ég samferða vini mínum og nábúa, hinum mesta greindarmanni. Hafði hann mikinn áhuga á sömu hugðarefnum og ég. Um kvöldið komum við á bæ, þar sem bjó frændfólk hans og vinafólk okkar. Á meðan við dvöldum þar, brýt ég upp böggulinn, og verð þess fljótt áskynja, að innihald hans muni ekki duga mér, á þann hátt sem til var ætlast, og lét ég það í ljós við fólk. Gat ég þess, að ég yrði að endursenda það og fá annað í staðinn, ef fánlegt væri. Um nóttina dreymdi

mig, að ég væri í öðru umhverfi, en mér var kunnugt, Segi ég ekki frekar þar af, nema ég fékk að vita í draumnum, hvernig nota mætti hlutinn, sem ég, um kvöldið áður, sá ekki leið til að notfæra mér og ég hafði allmikið hugsað um, og aðrir með mér. Um morguninn hafði ég víst gleymt draumnum, því að daginn eftir fór ég enn að hugsa um þetta sama og hve bagalegt það sé fyrir mig, sem ég þóttist upp-götva daginn áður með nefndan hlut. Allt í einu skýtur því upp eins og leiftri fyrir mér, að mig hefði um nóttina dreymt, að nota mætti hlutinn á dálítið sérstæðan, en þó mjög augljósan hátt. Fór ég þá þegar heim frá þeirri vinnu, sem ég var þá við. Og sjá: þarna kom allt heim við það, sem mér í draumnum hafði vitrazt, og notaði ég síðan hlutinn þannig í nokkur ár.

II

Það sem frásögn þessi sýnir, er eins og ég sagði, hvernig hin góðu stilliáhrif geta orðið að liði til vitkunar og nyt-semdar. Tel ég víst að þessi leiðbeining til mín hafi verið hinu greinda vinafólki mínu að þakka. Fyrir áhrif þess fæ ég í svefninum samband við einhvern, sem sent getur mér leiðbeinandi hugsun. Verður það sennilega fyrir það, að samböndin urðu við einhvern, sem líkt stóð á fyrir, en kunní þó að sjá við vandanum. Er óvíst, að mér hefði tekizt það, hefði mér ekki verið hjálpað til þess á þennan hátt. Sýnist mér þetta vera góður stuðningur því, að stillisáhrifin séu raunveruleiki, eins og reyndar öll draumareynsla mín hefur að öðru leyti orðið mér til sönnunar um hinar aðrar drauma-skýringar dr. Helga.

Þannig hef ég tvisvar í svefnrofnum getað athugað draumsýnir mínar á þann hátt, að ég fann, að þær stöfuðu mér frá öðrum.

Ég hef ekki svo ég viti til, hlotið samband við draumgjafa hér á jörðu, enda af eðlilegum ástæðum, fágætt að geta

sannað sér það. En ég veit um menn, sem reynt hafa slíkt. Þannig sagði mér einu sinni maður, að einn morgun, er hann vaknaði, hefði hann vitað hvað gjörðist úti á öðrum bæ um nóttina. Hafði fólkið þar flest vakað þá nótt, og kom allt nákvæmlega heim við það, sem draumurinn sýndi. Er slíkt sem þetta góð sönnun fyrir veruleik draumsambandanna, en um uppgötvunina á þeim hef ég fyrir löngu gert mér ljóst, að hún er þýðingarmeiri, en nokkur önnur, sem gjörð hefur verið áður.

BJARNI BJARNASON

á Brekkubæ.

NÁTTÚRUFRÆÐILEGAR ÍHUGANIR OG DRAUMAR

I

Mig dreymdi, að ég væri staddur niðri í héraðinu, og er mér ekki fyllilega ljóst hvar. Enda man ég ekki hið nálægasta umhverfi mitt, sem mér þótti vera. Þó man ég, að ég þóttist einhvers staðar þarna ganga fram á þverhníptan gjáarbarm, og var grjótið í brún hennar mjög úfið. Þótti mér það vera svona veðrað á einhvern hátt. En það sem ég man skýrast úr draumi þessum, er fjall, sem ég þóttist horfa á í nokkurri fjarlægð. Voru hamrar fjalls þessa þverhníptir ofan frá og niður og með engum lögum eða sillum eins og er á blágrýtisfjöllum hér. Þótti mér fjall þetta vera í suðri og man ég, að þar, sem mér þótti vera austurbrún þess, hallaðist hamarinn nokkuð út og var þannig meira en þverhníptur. Gegnt mér var fjallið hæst, og var ójafnt út frá kollinum til allra hliða þess. Vesturbrúnina man ég ekki vel. Og er ég

hugleiddi eitthvað um, hvort það mundi nokkurs staðar vera kleift, tók ég óljóst eftir hálandisbrún, sem fram kom á bak við fjallið, og kann sú eftirtekt að hafa staðið í sambandi við vitneskju um, að þar hafi það ekki verið alveg frásliðið. Hins vegar man ég allra bezt gráan hamarinn, sem við mér blasti, og var hann með ljósari rákum upp og niður eins og þar hefði eitthvað gnúizt við. Enda fylgdi líka einhver vitneskja um slíkt, því að jafnframt því, að ég þóttist horfa á fjallið, þóttist ég vita, að það hefði orðið til við það að landið í kring hefði brostið frá og sigið. Þóttist ég einhvern veginn hafa það á vitundinni, að þetta hefði gerzt á einni nóttu og á mjög eftirminnilegan hátt og geigvænlegan. Fremur þóttist ég þó hafa um það annarra minningar en mínar eigin. Og annað hvort dreymdi mig eða mér skildist það um leið og ég vaknaði, hver orsökkin hefði verið til þess, að jarðspilda sú, sem fjall þetta var, varð eftir, þegar landið í kring brast frá og seig. Um leið og stór yfirborðshluti einhvers hnattar brestur og sígur, þrengist þar svo að sumar spildur hljóta að standa eftir eða jafnvel að þrengjast upp, og var það sérstaklega skiljanlegt með þessa bergspildu, sem þannig hafði sprungið frá, að hliðar hennar urðu brattari en lóðrétt. Og það er ekki alveg laust við, að ég þykist nú skilja betur en áður fjallamyndanir hér á jörðu slíkar sem þessa.

II

Það var eitt kvöld, að ég hvíldi á bekk í stofunni heima hjá mér og var að hlusta á tónverk frá útvarpinu. Horfði ég, þaðan sem ég lá, sljóum augum á hin ýmsu gluggablóm þar inni og önnur, sem ekki voru látin njóta jafnmikillar birtu. Var þar á meðal jurt ein, sem nefnd er brúðarslæða. Er hún blómlaus með mjög fingerðum blöðum og vafalaust burknaættar. Og nú fór ég allt í einu að hugsa um það, af hvaða nauðsyn þessi jurt hefði orðið svona, sem hún er, ákaflega grannvaxin og blöðin ekki nema örfínar nálar í fagurri nið-

urskipan. Og svarið var, að hún hefði líklega þróast svona vegna skorts á ljósi, líklega í myrkviði. Af líkri ástæðu og jurtarætur verða langar og magrar, þar sem um litla jarðnæringu er að ræða, greindust blöð brúðarslæðunnar svona sundur til þess betur að geta notfært sér hina dauðu birtu. Því minna sem er af einhverri nauðsyn, því meira fer í að afla sér hennar, og fyrir ljósskortinn varð því fjöldapörf hinna grænu yfirborðskorna jurtarinnar miklu meiri. En fyrir fjölda þeirra varð þessi mikla greining blaðanna af sömu ástæðu og að yfirborð hrukkar, sem hefur tiltölulega lítinn kjarna. Hin tiltölulega mikla yfirborðspekja brúðarslæðunnar leiddi af sér þessa miklu greiningu blaðanna, en ljósskorturinn hina tiltölulega miklu yfirborðspekju. Og það er svo greinilegt, að þessar örfínu nálar eru sérstaklega vel lagaðar til að notfæra sér birtu, sem ekki kemur frá neinni ákveðinni átt eins og er, þar sem sól nær aldrei að skína.

Er ég um morguninn eftir fór aftur að hugsa um þetta, mundi ég allt í einu eftir, að mig hafði fyrir mörgum árum dreymt mjög greinilega að ég sæi „tré“ með líkum eða sams konar blöðum og á brúðarslæðu. Hafði ég skömmu áður en mig dreymdi þetta, veitt athygli, þar sem ég var gestkomandi, þessari fingerðu jurt, brúðarslæðunni, og þykir mér líklegt, að það hafi greitt fyrir því, að draumsýn þessi festist í vitund minni og þá ef til vill líka gefið mér þetta ákveðna samband til hennar. En í draumnum þótti mér þetta vera allhátt tré í garði heima hjá mér, í stað ákveðinnar reynihríslu eða sú ákveðna reynihrísla. Og nú fór það einnig að rifjast upp fyrir mér, sem mér þykir nú merkilegast. Birtan, þegar ég þóttist sjá þetta „tré“ var ekki eins og um dag, heldur líkust tungsljósi, og gerði það einmitt drauminn rómantískan og minnisstæðan. Einmitt þetta, skortur á sterku ljósi, sem ég skil nú, að knúði hefur brúðarslæðuna til að vera svona blaðgreind, virðist þarna hafa verið ríkjandi á stað

hins draumséða „trés“, og færir það líkur fyrir raunveruleik draumsýnarinnar. — Þetta, sem ég nú fyrst var að álykta sem orsök þeirrar afleiðingar, sem sköpulag brúðarslæðunnar er, fylgist að í hinum löngu dreymda draumi. Þar fer saman dauft ljós og mjög blaðgreind jurt, og má það heita skríttin tilviljun, ef þar sem slíkt óvitað samræmi kemur fram, hefur ekki verið um annað en marklausan hugarburð að ræða.

ÞORSTEINN JÓNSSON

STJÖRNURNAR OG DRAUMARNIR

Hverjum manni má það augljóst vera, að draumar geta ekki verið öðruvísi til komnir en fyrir vitundarsamband dreymandans við vakandi mann. Hinir glöggu draumar eru manni allt eins verulegir og nokkur veruleiki getur verið, og þar sem vér vitum af ýmsum öðrum dæmum einnig, að fjar samband vitunda á sér stað, þá er ekkert sem mælir á móti því, að draumarnir séu *veruleiki*, sem annar maður reynir. En það er mjög margt, sem mælir á móti því, að heilir draumheimar geti byggzt upp í einum mannhuga og orðið þar sýnilegir, heyranlegir og áþreifanlegir. Er sú trú sízt sæmandi efnishyggjumönnum, sem svo kalla sig, en er heldur skiljanleg hjá andatrúarmönnum, því að þeir halda, að það, sem er ekki neitt, geti vel verið allt.

Þegar oss hefur skilizt, að draumlíf vort er vökulíf annarra manna, þá leikur oss hugur á að vita hvar draumgjafarnir eru staddir. Fullyrti dr. Helgi Pjeturss, að þeir væru langoftast íbúar annarra hnatta og byggði þar á drauma-

reynslu sinni. Mun sú fullyrðing ekki af því hafa komið fyrst fram hjá honum, að hann væri meiri draumamaður en aðrir, dreymdi óvanalega skýra drauma, heldur af hinu, að hann hafði áður uppgötvað sambandseðli draumanna og þar með raunveruleika þeirra. Gat hann þess vegna gengið óhikað að því að rannsaka draumsýnirnar, sem veruleika, en ekki sem óra eina, eins og menn höfðu fram að þessu gert. Niðurstaðan varð svo sú, sem ég sagði, og hygg ég raunar, að flesta menn eða alla dreymi drauma, sem færa mættu þeim heim sanninn um það, að um vitundarsamband er að ræða við íbúa annarra stjarna, ef þeir aðeins drægju skynsamlegar ályktanir af því, hvað fyrir þá bar í svefninum.

Það er auðvitað afar margt og margvíslegt, sem tekur af tvímæli um það, hvort draumgjafinn býr á þessari stjörnu eða annarri, ef draumurinn er skýr og ef maður man hann vel. T. d. dreymdi kunningja minn einn fyrir nokkru, að hann væri staddur meðal manna, sem honum þóttu vera Íslendingar og Danir. Voru „Danirnir“ örsmáir dvergar í sam-
anburði við „Íslendingana“, og þótti honum þessar þjóðir vera sambýlisfólk. Þennan draum ber að sjálfsgöðu að rekja út fyrir jörðina, og eins landslagssýnir ýmsar stórkostlegar og mannvirkjasýnir, en þó er um sumt af þessu ekki fullör-
uggt, að á annarri stjörnu sé, þótt það sé furðulegt og engu líkt því, sem maður hefur séð. Það er æði margvíslegt, sem til er á þessari jörð einni, og er ekki allra að kunna skil á nema litlu af því. Hér ætla ég að fjalla um þær tegundir drauma, sem mér þykir skera bezt úr um það, að draum-
gjafinn á heima á öðrum hnetti en vorum. Það eru dýrðar-
draumar, flugdraumar (svifdraumar) og umfram allt, stjarn-
fræðilegir draumar.

Dýrðardraumar, draumar, þar sem menn reyna slíka sælu og unað, að ólíkt er allri líðan manna á jörðu hér, stafa auðvitað frá tilverustigum, þar sem menn eru orkumagnað-
ir mjög og samstilltir um það, sem gott er. Þessir draumar

eru hjá flestum mjög fátíðir, og suma dreymir víst alls ekki slíka drauma. Halda sumir þeir, sem ekki hafa reynt þetta, að það sé eitthvað ómerkilegt, en trúhneigðir menn telja þetta víst oft vísbendingu frá guði sínum. Flugdraumar þurfa ekki að stafa frá góðum stöðum, enda eru sögð dæmi þess hér á jörð, að menn hafi svifið í loftinu án flugtækja. En orkumagnaðir munu þeir draumgjafar víst vera, sem svífa í loftinu og veita oss flugdraumana. Útlendir draumfræðingar, sem ekki hefur verið kunnugt um hið raunverulega eðli draumanna, hafa viljað skýra flugdrauma út frá því, að dreymandinn hefði þá ekki neitt til að spyrna í. Hafa menn tekið eftir því, er þeir vöknudu af flugdraumi, að þeir höfðu teygt tærnar í áttina að fótagaflinum, og viljað skýra þetta svo öfugt, að þessi teyging hafi verið orsök þess að þeim fannst þeir vera að fljúga. En þetta er einmitt hreyfingin sem draumgjafinn gerir, þegar hann spyrnir sér frá jörðinni. Líkir dreymandinn stundum eftir hreyfingum draumgjafans, og er þannig teyging þessi afleiðing draumsins, en ekki orsök.

Þá kem ég að stjarnfræðilegum draumum, og þykir mér þeir allra drauma merkilegastir. Það má segja að í þeim fái maður staðarákvörðun fyrir draumgjafann. Stjarnfræðilega kalla ég alla þá drauma, þar sem dreymandinn kemur við athugunum á himintunglum, hvort heldur það eru sólar, tungl eða stjörnur. Ætla ég að segja hér frá nokkrum slíkum.

Ein hin ápreifanlegasta sönnun þess, að vitsamband hefur átt sér stað við íbúa annarra stjarna, er það, að í bókmenntum frá því fyrir daga Kópernikusar og Brúnós er að finna stjarnfræðilega drauma, sem eru í fyllsta samræmi við stjarnfræðipækkingu þá sem fengizt hefur nú á síðari öldum. Svo er t. d. um draum Eyjólf Snorrasonar í Sturlungu: Eyjólf „dreymdi, að hann þóttist út koma. Hann þóttist sjá tungl svo mörg sem stjörnur á himni, *sum full, sum hálf, sum meira eða minna vaxandi og þverrandi.*“ Ekki verður um

það villzt, að þetta er lýsing á útsýninu frá stjörnu sem hefur mikinn fjölda tungla. Því jafnvel þótt vér værum svo heimskir að halda, að Eyjólf hefði getað dreymt mörg tungl, af því að hann hefði ímyndað sér slíkt, þá voru líkurnar sama sem engar til þess að hann léti sér detta hitt í hug, að tunglin væru sum full, sum hálf og sum meira eða minna vaxandi og þverrandi. Á dögum Eyjólf þessa höfðu menn hér á jörð ekki einu sinni hugmynd um að þeir ættu heima á stjörnu, hvað þá að þeir gætu af eigin rammleik búið til rétta lýsingu á útsýninu frá annarri stjörnu.

Í fornkvæðinu Alvíssmálum (10. öld) eru lýsingar á ýmsum náttúrufyrirbærum, hvernig þau komu fyrir augu í hinum ýmsu heimum. Skáldið gefur fyrirbærunum sitt lýsingarheitið fyrir hvern heim, eftir því sem þau hafa vitrazt honum fyrir sambandsýnir, má ætla. Þar er m. a. sagt frá tunglunum í hinum ýmsu heimum, og ætla ég að nefna hér aðeins þau tvö nöfnin, sem mér þykir athyglisverðust. *Skyndir* heitir tunglið hjá jötnum. *Skyndir* er sá sem flýtir sér. Ef tungl er mjög nærri móðurhnetti sínum, þá gengur það mjög hratt umhverfis hann. Þegar vitranamaðurinn sá slíkt tungl fara um loftið svo hratt, að greina mátti ferð þess, þá varð honum að orði: *skyndir*. *Hverfanda hvel* (hjól eða kúla, sem snýst) heitir tunglið í helju. Það tungl er ólíkt okkar tungli að því leyti, að það hefur ekki bundinn möndulsnúning, heldur snýst um sjálft sig, eins og jörðin. Ef vér værum staddir á tunglinu hérna, myndum vér hafa slíka sýn fyrir augum þar sem jörðin er. Jörðin er eiginlega ekki síður tungl tunglsins, en það er jarðarinnar.

Snúum oss nú að nýlegri draumum, því það eru sumir sem halda, að allt sé lýgi sem stendur í fornritunum, og hætt við, að þeir taki ekki mark á draumum þaðan. — Þorsteinn Jónsson dreymdi eitt sinn, er hann var barn, að hann horfði til himins, og sá þá afarmikinn fjölda tungla eins og í belti yfir þveran himininn. Þau voru smá, og einmitt á sama hátt

og segir af draumi Eyjólfis, þá voru sum full, sum hálf og sum meira eða minna vaxandi og þverrandi. Skiljanlegt er það sem Þorsteinn sá, að tunglin voru í belti yfir þveran himininn, því það er eðli allra þekktra hnattakerfa, að hinir minni hnettir skipa sér í e. k. kringlu umhverfis aðalhnöttinn. En frá honum séð verður það eins og bogi yfir himininn, séu fylgihnettirnir nógu margir.

Guðmund Kristinsson (Reykvíking) dreymdi eitt sinn í fyrravetur, að hann væri að horfa á tunglið. En mjög var það nú breytt orðið, stærra en það á að sér, og kringum það sá hann sveima 8 smærri tungl. Hér virðist mér geta verið um tvennt að ræða. Annars vegar að tungl þetta hið mikla sé ytri reikistjarna en sú sem draumgjafi Guðmundar var á. Hitt er þó líklegra, að þær tvær séu e. k. tvíburajarðstjörnur og snúist hvor um aðra. — Merkilega líkur þessum draumi var draumur Sigfúsar Kristinssonar á Selfossi. Hann dreymdi — og vissi þá, að hann var að dreyma — að hann sæi stjörnu svo stóra sem tungl vort, en hægra megin við hana sá hann 5—10 tungl. Þessi tungl voru öll sem á beinni línu að sjá, eins og er þegar maður horfir héðan á tungl Júpíters í sjónauka.

Hannes Guðlaugsson dreymdi, að hann væri að horfa á tunglið, mjóan mána, og fast við efra hornið sá hann afarbjarta stjörnu, svo stóra að hann greindi kringlu hennar. Hér má telja víst, að um hafi verið að ræða innri plánetu, sambærilega Venusi okkar, en stærri eða nálægari.

Merkilegasta stjörnuskoðunardraum minn dreymdi mig vorið 1949. Mér þótti ég vera staddur við stjörnusambandsstöð og horfði til himins. Og aðra eins stjörnudýrð hef ég aldrei augum litið, hvorki í vöku né draumi. Jafnvel í allra bezta stjörnuskyggni kemst birta stjarnanna hér ekki neitt nálægt því, sem þarna var. Það var eins og allt hvolfið væri uppljómað. — Þetta var nú sá draumur. En nú í vor, er ég var að lesa hina skemmtilegu stjörnufræðibók, „Uppruni og eðli alheimsins“, sem þá var nýkomin út, staðnæmdist ég við

nokkuð, sem kom mér kunnuglega fyrir. Í bókinni segir svo (á bls. 60): „Vetrarbrautin hefur fjölda fylgihnatta, sem eru þó ekki einstakir hnettir, heldur gríðarstórar, kúlumyndaðar stjörnuþyrpingar, með yfir 100.000 stjörnum hver . . . Það er ekki ómögulegt að slík kúlupyrping fari einhverju sinni gegnum þann hluta vetrarbrautar sem við höfum aðsetur í. Kæmi það fyrir, sæjust yfir þúsund stjörnur, sem væru eins bjartar og Sírius, og nokkur möguleiki væri á, að einhver stjarnan úr hópnum kæmi svo nálægt, að hún sýndist eins björt og fullt tungl.“ Mér þykir þessari lýsingu stjarnfræðingsins bera einkar vel saman við það, sem ég sá í drauminum vorið 1949. Það er þannig að skilja, að ég hygg, að draumgjafi minn þá hafi verið íbúi einhvers hnattar í slíkri stjörnuþyrpingu, sem hér var lýst.

ÞORSTEINN GUÐJÓNSSON.

UM TRÚARBRÖGÐ

Þorsteinn bóndi Þorsteinsson á Húsafelli ritar:

Ég fæ ekki betur séð, en að kenning Helga Pjeturss um lífgeislan og magnan sé fullsönnuð. Kenningar hans um eðli drauma og svefns er það bezta og sennilegasta, sem ég hef heyrt um það efni. Og kenning hans um framhaldslíf á öðrum jarðstjörnum sýnist mér rökstudd tilgáta, sem ekki er hægt að sanna að svo stöddu. Fyrir mitt leyti held ég að það geti átt sér stað, að framhaldslíf sé á stjörnum, þar sem lífið er samstilltara en hér. En eitt er það í kenningum Helga, sem hann sjálfur lagði þó ekki mikla áherzlu á, en það er um uppruna trúarbragða, en er þó ekki síður athyglisvert en annað í kenningum hans. Hann telur, að þau séu orðin til vegna sambands við íbúa annarra hnatta, og tel ég það efallaust rétt. Það er víst, að samband við æðri heima næst bezt í gegnum sefjun. Nægir að benda á dásvefn, sem menn komast í á miðilsfundum, ástand það, sem yogar komast í og ástand það, sem hjálpræðishermenn og aðrir heittrúarmenn komast í, þegar þeir frelsast. Svipuðu ástandi hafa spámenn og sjáendur verið í og sömuleiðis innblásin skáld og listamenn. Einnig er víst, að innblásturinn, sem menn fá í þessu sambandsástandi, er meira og minna blandaður hugmyndum hleypidómum þeirra, sem innblásturinn fá. Eftir því sem maðurinn er gáfaðri og frjálsari í hugsun, verður innblásturinn hreinni, og ætíð er hann líka háður því þekkingarstigi, sem maðurinn stendur á. Dr. Helgi bendir á, að samband Jesú við hina himnesku veru, sem hann var innblásinn af, hafi verið svo náíð, að hann hafi ekki getað gert mun á sér og henni og því sagði hann: „Ég og faðirinn erum eitt.“

Hitt er eins víst, að lærisveinar og eftirkomendur Jesú hafi verið háðir hleypidómum og að þeir hafi t. d. tekið í arf drjúgan skerf af þjóðarhroka og drambi Gyðinga. Annars virðist mér kristin kirkja og öll önnur trúarfélög hafi ástundað að koma á sambandi við íbúa æðri heima.

Guðsþjónusturnar eru tilraun til samstillingar. Stundum hafa þær tilraunir lent á villigötum, þegar mannhatur og hroki náðu að vera veigamikill þáttur í kenningunum og trúnni. Þá varð þróunin öfug, helstefna í stað lífstefnu, samband fengið við illgjarnar verur. Bænaiðkan trúaðra manna, hvort sem þeir eru kristnir eða heiðnir, hefur oft og tíðum komið þeim í samband við íbúa himnanna. Sama getur og hafa verið um vígslur bæði með kristnum og heiðnum og ennfremur sakrament kristinna manna, og ef heiðingjar hafa tilsvarendi siði, t. d. blót hinna fornu Ásatrúarmanna. Veit ég þá ekki hvort blótin hafa heldur samsvarað sakramentum eða venjulegum guðsþjónustum, en efalítið hefur verið um athöfn að ræða til að komast í samband við æðri heima. Sama máli skiptir líka um galdra og særingar. Þegar framinn var hvíti galdur var sótt eftir góðum samböndum en svartu galdur var í helstefnuátt, og náðist þá samband við illar verur.

Málfríður Einarsdóttir ritar:

Hugmyndir manna um líf eftir þetta líf eru flestar svo fáránlegar, að það nær þeim ekki hlátur og varla undrun. Sumir halda, að þeir slokkni, og er sjálfsagt að hafa þá ömurlegu trú, ef sönn reynist. Heldur vildi ég þó vakna í fögrum gróanda og glöðu skini og kenna mér einskis meins, en hljóta síðan uppbót fyrir margan gagnslítinn ævidag.

Á ótal legsteinum víðs vegar í kristnum löndum standa

Þessi orð: Hér hvílir . . ., síðan kemur nafn þess, sem þarna hvílir. Þetta ber að skilja bókstaflegum skilningi, þannig að sál hins framliðna jafnt sem líkamsleifar norpi þarna í moldinni blautri og fúlli innan um maðka. Þetta er rétttrúnaðaratriði jafnt meðal kaþólskra sem lúterskra og varðar eilífri útskúfun að efast um það sem aðrar trúarsetningar hinnar heilögu óskeikulu kaþólsku kirkju og hinnar lútersku, sem ég man ekki hvað kallar sig. Ici git . . . Hier ruht . . ., en um miðja hina 20. öld er verið að letta þetta á legsteina í helztu siðmenningarlöndum jarðarinnar, í alvöru! En jafnframt boða prestarnir í líkraðum, að sál hins framliðna sé nú alsæl með guði og hafi fengið óförgengilegan líkama á himni, en sá staður er haldinn vera uppi yfir jörðinni, nánara tiltekið, uppi yfir löndunum kringum Miðjarðarhafið, líklegast beint uppi yfir Vatíkaninu, En hvernig eigum við óvittrir menn að koma þessu heim, að sál vinar vors Jóns Jónssonar sé bæði stödd niðri í myrkri mold (heil og óskipt) og bíði þar þess að sameinast löngu grotnuðum líkamsleifum (þess vegna allt þetta stelli með dauðra bein, grafa þau upp, flytja þau land úr landi), en sé þó jafnframt heil og óskipt á himni, þ. e. a. s. þeim stað, sem löngu hefur sannast, að enginn er til.

Á Íslandi held ég ekki sé neinn eða svo sem neinn, sem hefur heyrt getið um svona ólíklega hluti, enda munu menn gleyma þeim jafnóðum og þeir heyra þá og halda, að þeir hafi ekki heyrt neitt. Samt er jafnmikið dauðrabeinadekur á Íslandi og í öðrum löndum, en það kemur af því að Íslendingar halda, að allt sé kurteis, sem tíðkast í innlöndum (Ísland er útland). Og þó að fjarri sé því að vér sýnum hverir öðrum daglega þá kurteis, sem sjálfsögð þykir í innlöndum, grípur oss írafár að sýna dauðsmannsbeinum helgihljóða lotningu við hverja jarðarför.

EKKI eru upptaldar allar ímyndanir um líf eftir þetta líf. Helztar held ég séu hugmyndir spíritista um „sumarlönd“ og „bláar eyjar“ einhvers staðar í „eternum“, þar sem af-

holdgaðir andar búi og líði flestum vel. Ekki er mér kunnugt um það, hve langt frá jörðu þessir bústaðir eru haldnir vera, en ég fékk einhverntíma þá hugmynd, að þeir séu haldnir vera h. u. b. miðja vega milli tungls og jarðar og biðst ég afsökunar, ef miklu skeikar. En aðrir munu segja, að staðurinn eða staðirnir séu utan „rúms og tíma“, og fer oss þá eins og stendur í Ljóðakveri Valdimars Briems, að „skilningurinn ei kemst að“.

Af gömlum hugmyndum og útdauðum er margt og get ég engra, en svo er að sjá, að fornþjóðum hafi fundizt dauðra manna líf rökkurkennt og dvalarheimur þeirra „hrjóstrugur, bleikur og kaldur“.

Þá er eftir að geta trúar vorrar á það, að hnettirnir hinir ótalmörgu utar bláma loftsins geti orðið dvalarstaðir vorir að lífinu loknu og ber sízt að hafa þetta fyrir satt að óreyndu, heldur reyna að finna ráð til að prófa þessa hluti og munu menn segja að það muni aldrei takast. Margt ólíklegt hefur mannlegu hyggjuviti samt tekizt, og það er óskiljanlega stutt síðan farið var að beita því til samræmdra rannsókna, miðað við hinn afskaplega árangur. En sannist það að milli þessara bústaða (sem stjörnufræðingar eru farnir að nefna svo) og jarðar þessarar séu engin kynni, hvorki leynd né ljós, veit ég ekki hvar leita skal ráðningarinnar á gátunni um upphaf vort og viðhald. Og hygg ég hana þekki þá enginn. Sú gáta kallast heimsgátan.

UM HEIMSFRAEÐI

ALSAMBAND TILVERUNNAR OG AUKNING

I

Með uppgötvuninni á eðli svefns og drauma er það fyrst vitað fyrir víst, að líf sé á öðrum stjörnum geimsins, og að samband eigi sér stað við það héðan af jörðu.

En nú, þegar þetta er vitað, má einnig út frá hinu heimsfræðilega sjónarmiði færa sönnur fyrir þessu eða til stuðnings því. Gerði ég það að nokkru í grein, sem ég nefndi „Sjónarhóll stjarnfræðinganna og annar enn hærri“, og ályktaði ég þar út frá kenningunni um útfærslu heimsins. En hér skal nú rekja þetta út frá enn öðrum og einfaldari grunni.

Undirstaða allrar tilveru eru einingjar og sambönd einingja. Að gera sér grein fyrir þessu er aðalatriði vísindalegrar hugsunar. Án einingjanna væru engin sambönd og án sambandanna engin hreyfing eða verðandi. Sérhvað eitt á frumorsök sína fyrir utan sig, er varandi og tilorðið fyrir sambönd við annað, og má af þessu ljóst vera, að án alsambands óendanlegs heims gæti engin tilvera átt sér stað. Ekkert takmarkað getur verið einstakt eða án sambands við annað, og verður því að rekja samböndin og orsakirnar óendanlega.

Ög þegar þannig er gert, verður óhjákvæmilegt að gera ráð fyrir krafti óendanlega miklu víðtækari og hraðfleygari en geislan ljóss og seguls er. Til alsambands óendanlegum heimi væri geislan takmörkuð að hraða og víðtæki sama og ekkert eða ófullnægjandi, og þykir mér þá liggja beinast við

að ætla, að kraftur lífsins taki þar við, sem hinn líflausa kraft þrýtur.

Uppgötvun svefnssambandsins leiðir óhjákvæmilega af sér þá ályktun, að lífgeislinn sé ósegjanlega miklu hraðgeisl- aðri en sambönd seguls og ljóss. Það er þar í rauninni ákveð- in staðreynd. En einnig út frá þessu sjónarmiði heimsfræð- ingsins verður óhjákvæmilegt að ætla þetta. Hvert veldi kraftarins hlýtur að taka við af öðru. Eitt stigið er kraftur sá, sem takmarkaður er við hverja eina stjörnu. Það er sá kraft- ur eða hreyfing, sem verður við það, að hlutirnir ýta hver öðrum eða hrinda, og tilheyrir hljóðið því stigi. Annað veldi kraftarins er svo geislan ljóss og seguls, sem borið get- ur, eins og kunnugt er, hin ýmsu fyrirbæri hins fyrrnefnda um þær vegalengdir í tíma og rúmi, sem því eru ófærar.

Hið þriðja kraftveldi er svo lífið eða lífgeislanin, sem að hraða og víðtæki tekur ósegjanlega langt fram geislan seguls og ljóss. Og ef til vill ber svo að hugsa sér þannig hvert kraft- veldið upp af öðru í hið óendanlega, líkt og að hvert heims- veldið taki við af öðru frá sólhverfum, vetrarbrautum, vetr- arbrautum vetrarbrauta og svo framvegis, einnig óendan- lega.

II

Tilveran leitar fram. Það er afleiðing alsambandsins. Og það er fram að æ verði fullkomnari sambönd. Að lifna er því hið sama og að sambönd efnisins komist á hærra stig, hefjist af hinu fyrsta og hinu öðru stigi kraftarins á hið þriðja, og verður það þó á engan hátt þannig, að hin þrengri kraftveldi verði úr sögunni.

Hið sama, einingjar efnisins og sambönd á lægsta stigi, liggja til grundvallar á hvaða stigi sem er, því að það er mis- munur útfærslunnar, sem mismunur fullkomnunarinnar er falinn í. Og nú blasir það við, að ekki einungis hljóti að vera um óendanlega hækkun að ræða, heldur og sífellda aukn-

ing hins óendanlega heims. Ekki heldur þar getur verið um lokaðan hring að ræða.

Lífið, sem samkvæmt áðurgetinni ályktun, hlýtur að vera ósegjanlega miklu djúptækara heimsmagn en kraftur sá, sem bygging stjarnanna og hreyfing virðist stjórna af, leitar hvarvetna á. Alls staðar leitast hið æðra heimsmagn við að skipa svo niður einingjum hins líflausa efnis, að sambönd þeirra færast út. Og þótt hér á jörðu hrynji árangur þeirrar viðleitni nálega jafnóðum og hann næst, þá halda þessi kraftform lífsins, sem hér verða til, áfram varan sinni á öðrum stöðum geimsins.

Verður þannig óhjákvæmilegt að ætla, að lífið vinni á og aukist. Hið óendanlega alheimslíf hlýtur æ að bæta við sig, en af því leiðir þá líka, að æ hljóta að verða til handa því ný lönd til að nema. Um alla eilífð hefur þessu undið svona fram, sem það nú gerir. Um allan hinn óendanlega heim hafa um alla eilífð verið æ að skapast nýir lifendur og um alla eilífð hlýtur því hinn óendanlegi heimur að hafa verið að bæta við sig. Og þótt torskilin hljóti að vera þessi aukning efnisins, þá er hún ef til vill ekki torskildari en það, hversu einhver vitund byggist upp af minningum um það, sem fram við hana hefur komið og það, sem að henni liggur.

Sérhver atburður skilur eftir sig spor, sem varir og verður sem frumeiningi í áframhaldandi orsakakeðju. Og hér er ég nú aftur kominn að undirstöðunni, sem ég vék að í byrjun.

Tilveran er einingjar og sambönd einingja. Samböndin byggjast á tilveru einingjanna og tilvera einingjanna byggist á samböndunum. Samböndin valda hreyfingu og verðandi og verðandinn skilur eftir sig minningar í vitund alveru. Þannig verður útfærsla og aukning hins óendanlega heims. Undirstaða aukningarinnar eru kraftspor, minnisþættir, þar sem kraftlínur mætast.

Og nú virðist mér sem upp renni nokkurt ljós til aukins skilnings. Við hverja hækkun eða aukning fram á við verður

einnig nokkurt afturkast eða hrun að öðru leyti. Atburður, sem skilur eftir sig minningu til hækkunar hinu skapaða, verður um leið að undirstöðu hinu óskapaða. Við þá útfærslu sambanda, sem af hverri hreyfingu leiðir, verður efnun á hinu lægsta stigi og ef til vill því neðar sem hreyfingin eða krafturinn er ofar. Úr fótsporum hinnar æðstu verðandi hrynur það duft, sem fjarst er hinu guðlega. Þaðan stafar sá heimur, sem guðunum reynist svo erfitt að nema.

ÞORSTEINN JÓNSSON

á Úlfssstöðum.

KRAFTUR FRUMEINDANNA OG KRAFTUR LÍFSINS

I

Kjarnorkusprengrin er svo gífurleg af því, að þar er rakin til baka saga, sem tók yfir þúsundir ármilljóna.

Í grein minni, „Alsamband tilverunnar og aukning“, leitast ég við að gera þá grein fyrir byrjun efnisins, að þar sé um að ræða nokkurs konar minningapunkta. Upphaf altilveru er að vísu óendanlega fjarri. En svo víst og atburðir eiga sér stað, hlýtur hin óendanlega altilvera æ að vera að bæta við sig efni og krafti. Án viðbótanna væri engin tilvera fremur en straumur vatns án halla eða þungamunar. Og þessir minningapunktar efnisins gera ekki einungis það að verða til, heldur eru þeir einnig, eins og hinn lifandi einstaklingur, minningar, sem minnast. Þátttaka þeirra í sköpun enn annarra nýjunga skapar þá sjálfa fram og gefur æ aukin og ný sambönd, Þannig er hafin sköpun frumeindanna, sem þetta heimskerfi er til orðið af og tekið hefur þús-

undir ármilljóna að skapa. Og í þessari sögu eða byggingu blundar sú firnaorka, sem nefnd er kjarnorka, og fyrir skömmu hefur verið uppgötvuð.

II

Fróður maður sagði við mig fyrir nokkru, að sér hefði reiknast, að kjarnorka sú, sem felst í efni eins mannslíkama væri álíka mikil og í öllum orkulindum jarðarinnar til samans. Hefur hann þar ef til vill átt aðeins við þá orku, sem falin er í allri olíu og kolum, því að um hina hefði þurft að tilnefna tíma. En hvað sem því líður, þá er þessi orka svo stórkostleg, að hún mundi sennilega nægja til þess mörgum sinnum að tortíma öllu lífi á jörðinni, ef henni aðeins væri beitt til þess nógu skipulega. En þó að lífsorkan sýnist þannig vera mjög veigalítill hluti af allri hinni líflausu orku hins þekhta heims, þá hefst þó með lífinu þátttaka í miklu stórkostlegri sögu en saga frumeindanna er. Ef lítið er á sólhverfi það, sem jörðin tilheyrir, vetrarbraut, eða vetrarbraut vetrarbrauta, þá varð sköpun frumeindanna þar miklu fyrr en sköpun lífsins. Það er óhjákvæmilegt, að sköpun efnisins sé fyrirfarinn. En svo mikið sem þetta heimhverfi er og saga þess, þá liggur þó kraftur alsambandsins miklu dýpra bæði í rúmi og tíma. Og það er lífið, sem stendur miklu nær því en nokkur annar þekktur kraftur að vera kraftur alsambandsins. — Vetrarbraut vetrarbrauta — vetrarbrautasamband, sem ef til vill er mörg ljósveldi* að víðáttu — er stór heimur. En það er þó takmarkaður heimur, og hlýtur því að eiga sína frumorsök fyrir utan sig. Alheimurinn hlýtur að vera óendanlegur. Og alsamband þessa óendanlega heims hlýtur þá einnig að eiga sér stað. En til alsambands í óendanlegum heimi er kraftur frumeindanna, ljós og segull,

* Ljósveldi köllum vér þá víðáttu í heimsrúminu, sem ljósgeislar ná frá til ákveðins staðar. Sbr. bókina „Uppruni og eðli alheimsins“, V. kap. *Ritstj.*

ófullnægjandi. Það, sem þar tekur við til alsambandanna þykir mér ástæða til að ætla, að geislan lífsins sé. Þaðan sem enginn ljósgeisli megnar að bera nokkra frétt, er hann kominn þessi kraftur, sem að byggingu lifendanna stendur, og það var einnig undan hans vængjatökum, sem upphaf frum-eindanna varð. Og þó að lífið sé vesælt hér og eigi skammar rætur, þá er nú þegar til möguleiki fyrir það að verða hinn sterkasti kraftur, og það jafnvel svo, að kjarnorkan verði fyrir því svo sem ekkert. Með lifnun efnisins eru sambönd fengin um hinar þrotlausu leiðir og möguleikar til þeirrar mögnunar, að allt annað verði þar sem hverfandi fis. Og í stað þess, að kjarnorkan má eins vel verða til tjóns, eða jafnvel fremur, verður á krafti lífsins ekki náð fullum tökum nema til þess að byggja upp og skapa. Kraftur lífsins er kraftur guðs, og þar sem sá kraftur er á leið til æ meiri yfirráða, er góðvildin ein ríkjandi.

ÞORSTEINN JÓNSSON

d Úlfsstöðum.

HUGSAÐ UM SKÖPUN

Alheimurinn er án upphafs og endis. En hvert sólnasamband (vetrarbraut) á sér upphaf og endi.

Upphaf hvers sólnasambands er það, að í tómu rúminu; þar sem geislan margra sólnasambanda mætist á þann hátt, að hvergi er undankomu auðið, myndast orkusveipur.

Framvinda slíks upphafs er mjög hægfara, en þó fer svo, að til verður efnismynd, sem er eins konar atóm. Loks fara þessir forfeður atómanna að tengjast orkuböndum og þá verður til frumeind. Næsta stig samstillingar er sameind og nú er svo komið sköpuninni að til er orðið það ástand ork-

unnar er vér nefnum skynjanlegt efni. Getur þá hafizt, örar en áður, snúningshreyfing sem veldur ákveðnu formi. Form þessa nýja heims er nú farið að bera greinilegan svip af skapendum sínum, hinum eldri sólnasamböndum.

Ef skyggst er til innri hluta hins nýja heims, má sjá ótölu- legan fjölda smærri þokubéttinga og er hver þeirra drög til sólkerfis.

Sköpun sólkerfa verður fyrir samstarf atóms og sólnasam- bands. Það er, að sólkerfi ber svipmót af gerð sinna eigin atóma, annars vegar og lögun þess sólnasambands sem það er hluti af, hins vegar.

Jörð vor er búin að fá eðli og form sem er hæft til að veita móttöku margfalt hraðgeislaðri orku en ljósgeislinn er. Þessa orku nefnum vér líforku. Fyrir áhrif líforkunnar skap- ast sambönd sameinda og hefst þarna þróun, sem stefnir til æ fjölþættari og traustari sambanda og loks er fruma til orðin. Frumurnar hafa fullkomnari hæfileika en áður höfðu verið, til að stofna með sér félag og verður þetta frumufélag sjálf- stæður líkami lifandi veru. Í fyrstu eru lífverurnar mjög ófullkomnar, en smátt og smátt knýr hinn skapandi kraftur lífsins efnið fram til fullkomnari lífmynda. Lífverurnar fara að skynja sjálfstæða tilveru sína og nú er svo komið, að maðurinn stendur uppréttur og horfir til himins, horfir til stjarnanna og veit, að þaðan er hann kominn þessi kraftur, sem byggt hefur upp líkama hans og að þangað skuli leita sambanda til fullkomnara lífs og vits.

SVEINBJÖRN ÞORSTEINSSON.

UM HEIMINN

Heimurinn er fullur af kraftsviði. Rafmagn og segulmagn er borið uppi af því. Ljósið er svo samverkanir rafmagns og segulmagns. Þetta kraftsvið er myndað af öllu efni heimsins, eða réttara sagt allt efni heimsins er myndað af því, eins og hnútar eða þéttingar. Ljósaldan er einnig eins og þétting í þessu kraftsviði og líkist að því leyti sjálfu efninu. Hún flyzt þannig, að hún greiðist í sundur og myndast jafnótt á ný. Hreyfing efnisins kvað vera hliðstæð. Það greiðist í sundur og myndast á ný við hreyfinguna. Platon og Parmenides skildu þetta og töluðu því um, að allir hlutir mynduðust og eyddust í sífellu. Þess vegna þótti Plato engin vísindi geta fjallað um efnið. Ideurnar voru í hans augum óumbreytanlegar, og þess vegna yrðu vísindin að fjalla um þær.

Við hreyfingu efnisins myndast rafmagn, segulmagn og þyngdarkraftur, og allir efniskraftar eru svo afleiðing þessara krafta. Við hreyfinguna riðlast efnið lítið eitt og sendir frá sér ljós. Það minnkar lítið eitt við það og fær þannig orku til að tolla saman. Um leið og það sjálft togast saman í lögun sína, hlýtur það að verka á allan heiminn með krafti, sem leitast við að skipa öllu niður í þessa lögun. Í Nýal vitnar Helgi Pjeturss í Faraday, þar sem Faraday segir, að hin minnsta ögn hafi áhrif á allan heiminn. Sjálfur útvíkkar Helgi Pjeturss þessa hugsun og segir að þessi áhrif miði að því að breyta öllum heimi í sjálft sig og segir um leið, að þetta sé undirstöðulögmál. Efnisagnirnar streitast því stöðugt við að stækka sig. Kyrrstaða er óhugsandi, því að ein efnisögn á hreyfingu gæti komið öllu efni heimsins á hreyfingu ef það væri í kyrrstöðu. Þessi togstreita leiðir af sér samstillingu efnisins. Tvær agnir, sem togast á, samstillast að einhverju leyti og eru þá orðnar að nýjum hlut stærri, sem

reynir að koma skipulagi sínu á heiminn. Eðli hlutarins fer svo eftir því, hvernig samstillingu agna hans er háttað.

Heppilegt er að lýsa heiminum með víddum, lengd með einni vídd, flatarmáli með tveimur, rúmmáli með þremur og innbyrðis afstöðu og jafnvægi með fjórum. Allt verður að vera og gerast, sem það væri á yfirborði kúlu, til að vera í jafnvægi. Efnið hreyfist þannig áfram í bogalínu. Ljósíð, sem það gefur frá sér er svo háð efniskröftum, svo að það berst með hlutnum bogalínu hans. Skil ég þetta þannig, að ljósíð berst út frá hlutnum eins og stækkandi kúla. Þessi kúla rennur svo bogabraut efnisagnarinnar, og heimur efnisins er því endanlegur.

Heimurinn virðist fara hratt stækkandi. Tilgáta er til um það, að það stafi af breyttum hraða sólkerfisins og þá stækki heimurinn í hlutfalli við það. Önnur tilgáta er sú, að eindir efnisins fari minnkandi og því það ljós, sem mælt er til að ákveða hraða stjarnanna öðruvísi, þegar það er komið langt utan úr geimnum vegna þess, að það gerist gamalt og er myndað af stærri eindum en ljós það, sem myndast nú. Þriðja tilgátan er sú, að ljósdeildin eða ljósöldurnar verði gamlar og fletjist út. Ef til vill er til tilgáta um það, að ljósíð deyi út og efni skapist af því á ný. Orku þarf til að mynda ljósölduna og þá orku fær hún frá sjálfri sér, og dvínar því smám saman. Ekki getur bætzt við kraftsviðið og efni verður því að skapast, þegar aldan deyr. Þess má geta, að í þessum heimi er ljóshraðinn mesti hugsanlegi hraði, samkvæmt út-reikningum Einsteins.

Mismunur hlutanna stafar eingöngu af mismun samstillingar þeirra. Það er hægt að segja, að hluturinn sé ekkert annað en samstillingin. Hlutir þeir, sem lífverur nefnast, eru byggðir af mjög samstilltum ögnum. Geta lífverurnar hreyft sig og brugðizt við áhrifum annarra á margvíslegan hátt. Eina raunverulega hvöt lífveranna er sú hin sama og dauðra hluta, að koma skipulagi sínu á allan heiminn. Þegar taldar

eru upp ýmsar hvatir manna, er það aðeins þessi eina hvöt, sem birtist á margvíslegan hátt eftir því, hvernig samstillingu þeirra er háttað. Munur helstefnu og lífstefnu, sem Helgi Pjeturss skrifar um af andríki, er sá, að helstefnusamstilling leitast við að stækka sig með því að brjóta aðra samstillingu niður. Lífstefnusamstilling leitast aftur á móti við, að efla aðra samstillingarhópa, og eignast á þann hátt þátt í þeim.

Sameindir lifandi efnis eru gríðarstórar og samstilltar. Nokkuð af ljósorku þeirri, sem myndast við kvik þeirra, verður svo háð efniskraftinum, að það berst ekki frá þeim sem ljós. eru næg dæmi þess, að ljós, sem berst frumeindum eða sameindum, stöðvist í þeim, þótt engum hafi dottið í hug að rannsaka hvort ljós, sem myndast í eindunum sjálfum, geti ekki sloppið út. Slíkur kraftur berst þá ekki eftir lögmálum ljóssins heldur safnast fyrir í lífverunum, og getur svo skilizt frá þeim og borizt óháður tíma fjögurra vídda. Sagnir eru um, að menn geti látið hluti hverfa í einni heimsálfu og koma fram í annarri. Það gæti þá verið á þann hátt, að efnið hættir að vera háð hreyfingarlögmálum sínum vegna þessa bylgjulausa kraftar eða staðorku, og leysist upp í kraftsviðið og myndast þá auðvitað annars staðar og í sömu mynd. Þannig getur þessi orka eða uppgufaða efni ferðazt á milli hnatta á engum tíma. Lifandi verur framleiða slíka orku stöðugt, og þær breyta þó nokkru efni í orku um ævina og orkusveipur er einnig bundinn við þær, en losnar smám saman, þegar þær deyja. Þessi orka dregst svo að öðrum lífverum, sem eru á svipuðu stigi samstillingar og framleiðandinn, og getur þétzt þar í efni á ný, svo að lífveran lifir eftir dauðann. Á hnöttum þar sem er betur lifað en hér, flytjast verurnar með allt efni sitt milli hnattanna. Lifandi efni verður því óháð braut dauðs efnis. Til að reikna út jafnvægi heimsins verður því að gera ráð fyrir fimm víddum. Auðsætt er, að engin smæsta ögn er til í heiminum og engin

stærsta samstilling, sé reiknað með nógu mörgum víddum. Möguleikar fyrir aukinni samstillingu eru því óendanlegir. Er hægt að hugsa sér líf heilla hnatta mynda heild, sem skapar gífurlega orkusveipi, sem er miklu óháðari stærð heimsins en orka só, sem lífverur jarðarinnar mynda. Þannig getur samstillingin aukizt endalaust og heimurinn stækkað við hvert stig, sem til fullkomnunar stefnir. Á sama hátt hljóta að vera óendanlega mörg stig neðar dauðu efni. Það framleiðir einhverjar orkumyndir ófullkomnari ljósinu, og heimurinn smækkar með hverju stigi. Tilgangur lífsins, sem Helgi Þjeturss talar um, er sá, að hefja dautt efni upp af bogabrautum þeim, sem það fer, og stækka heim þess.

Þetta er samið úr ýmsum hugmyndum merkra manna. Lítið eða ekkert á ég í því sjálfur, en ef misskilningur eða vitleysa fyrirfinnst í greininni, er það allt mér að kenna.

ÞORSTEINN ÞORSTEINSSON *yngr*

frá Húsafelli.

ÝMSAR GREINAR

UPPHAF EINSTAKLINGSTILVERUNNAR OG FRAMHALD

I

Eins og vitað er nú, og þó ekki fyrir löngu, þá verður upphaf hvers við það, að eggfruma og sáðfruma mætast og verða að einni frumu. En til skilnings á uppruna einstaklingstilverunnar er þó ekki nóg að vita þetta. Til að skilja verður að gera sér grein fyrir hinu þriðja, tilkomu kraftar, sem hrindir fram því, sem á eftir fer, vexti og byggingu hins nýja einstaklings.

Við sameining þessara tveggja einingja, karlfrumu og kvenfrumu, á sér stað samverkan tveggja skauta með þeirri afleiðingu, að þar opnast rúm fyrir aðkominn kraft svo mikinn, að hann nægir til að byggja nýjan fjölfrumung, líkan eða sams konar og þeir tveir fjölfrumungar voru, sem þessar tvær upphafsfrumur voru frá. Það sem á sér stað við samverkan hinna tveggja skauta, er í rauninni ekki nema framhald af því, sem á sér stað í samverkan hinna tveggja afla, miðflóttaafls og aðdráttarafls, sem sköpun stjarnanna og hreyfing verður af. Eða með öðrum orðum, sú samverkan aðdráttar- og miðflóttaafls, sem á sér stað í heimi stjarnanna, kemur einnig fram, þó á öðru stigi sé, í heimi hins lifandi efnis og leiðir þar af sér verðandi og kviknun nýrra einstaklinga.

Fyrir samskipan einingja, og þó einkum tvenninga, verður útfærsla sambanda, og má nú vel skilja, að hækkunin frá lífleysi til lífs er í því falin. Munur hins líflausa og hins lifandi er í rauninni enginn annar en sá, að efni hins lifandi

er samstillt til viðtækari sambanda en hið líflausa. Og þegar þessi útfærsla verður fyrir sameining hinna tveggja upphafsfruma, þá á sér stað upprifjan gamallar sögu.

Hver nýr einstaklingur á rót sína í fortíðinni allt frá upphafi lífsins hér á jörðu. Hinn aðsendi kraftur fellur í minningamót alls þess, sem að baki liggur og skráð er eða falið í hverri upphafsfrumu. Samband líkamsfrumanna er dásamlegt, eins og vitað var, en enn betur kemur það hér í ljós. Aldrei kemur nokkuð það fram við eina, svo að það snerti ekki allar.

Og því er það, að hver minning, sem festist í heildinni, verður varandi í hverri einni, og getur því borizt með upphafsfrumunum frá kyni til kyns og þannig, að alltaf bætist við. Á þennan hátt hefur þróunin orðið í aðaldráttum, orðið fyrir söfnun minninga allt frá upphafi lífsins hér.

Og nú opnast sú yfirsýn, sem gerir framlífið miklu skiljanlegra en áður. Eins og hver ættminning er geymd í hverri frumu einhvers líkama, og geymd þar fyrir samband líkamsfrumanna í heild, svo er og minningin um hvern einn varandi í alheild lífsins fyrir hið mikla samband þar. Ekkert, sem áunnizt hefur, getur glatazt þar, og framhjá alheild lífsins getur ekkert farið.

Eins og ættminnið efnast í hverjum einum, sem til verður, þannig efnast minningin um hann á einum stað, þegar lífi hans lýkur á öðrum. Hinn tilgeislandi kraftur, sem hóf og hélt við lífi hans, heldur áfram geislan sinni, þótt sambandið rofni við líkama hans hér á jörðu, og kemur þá fram á einhverri annarri jörð, og þannig, að þar verður til nýr líkami af sams konar efnunum og sá fyrri og samkvæmt minningamóti því, sem alveran hefur um hann.

II

Í ritgerðinni „Frumlíf og framlíf“, sem prentuð er í „Enn nýal“, er sýnt fram á, hvernig það er vegna meiri samstill-

ingar en hér á sér stað, að framlífið getur tekizt, og vildi ég nú vekja athygli á því, sem þar er leitt í ljós.

Við sameiningu og samstillingu kynfrumanna tveggja verður, eins og áður var sagt, magnfylling ættminnisins á þann hátt, að nýr einstaklingur kviknar og vex. Og eigi sér ekki stað nein slys, þá er þessi einstaklingur, meðan hann er nývaxinn, svo friður og hamingjusamur, sem efni kynstofnsins leyfa.

En vegna hinna ófullkomnu sambanda einstaklinganna hér, byrjar hrörnunin jafnskjótt og fylling ættminnisins er náð. Um leið og einstaklingurinn bætir við hina arfþegnu eiginleika, er eins og lífskrafturinn kikni og ellimörkin fara að koma í ljós. Með æviminningunum, sem bætast við ætminningarnar, vex ekki aðstreymi lífskraftarins. Og þar kemur, að þessi áhalli leiðir til þess hruns, sem ekki verður risið úr nema á samstilltari og magnaðri stað.

Og nú kemur þar, sem dr. Helgi benti á og ég vildi sérstaklega vekja athygli. En það er, hve erfitt það hlýtur að vera eftir dauðann að losa sig við lesti og skaðlegar venjur. Svo mjög sem menn draga dóm af sínum sessunautum hér á jörðu, þá verður það þó enn meira, þegar í annan og samstilltari lífheim er komið.

Það má nú heita svo auðsætt, að framlíf getur átt sér stað aðeins þar, sem samstilling lífsins er meiri. Og þessi meiri samstilling getur verið í illu. Afsvæði ægilegs haturs getur verið svö öflugt, að það segi til sín þá, sem hata, og haldi þeim þar föstum, og ríður því hið mesta á, að hafa breytt um til hins betra áður en héðan er horfið.

Og enn vil ég þar vekja athygli á, sem engin trúarbrögð geta hjálpað til fulls. Eftir því, sem mér virðist mega ráða af fréttum frá framliðnum mönnum, þá verða víst mjög margir ruglaðir fyrst eftir að þeir koma fram á annarri jörð, og er það afleiðing af hinni röngu og ófullkomnu þekkingu á lífinu.

En með vísindum þeim, sem hér er verið að reyna að styðja, og að nokkru leyti er staðfesting þess bezta, sem trúað hefur verið, mundi á þessu verða ráðin bót. Með því í aðalatriðum að vita um upphaf sitt hér og það, hvað tekur við eftir dauðann, er sá undirbúningur fenginn, sem framar öllu mun reynast happasæll, þegar á aðra jörð er komið. Með réttu hugsun og réttu líferni leggur hver undirstöðu að betra lífi bæði hér á jörðu og á öðrum. En með hinu ranga er unnið að hinu gagnstæða. Og sérstaklega mun þeim, sem reyna að lítilsvirða það, sem verið er að gera til að leiðrétta hér, veitast örðugt að átta sig í framlífi sínu. Það er hið raunverulegasta, sem Helgi Pjeturss tók svo ákveðið fram, að ekkert er eins hættulegt til lengdar og það að vera á móti sannleikanum, og kynni það þó að vera hið allra hættulegasta að vera á móti þeim sannleik, sem hér um ræðir.

ÞORSTEINN JÓNSSON

á Úlfsstöðum.

FRÁSÖGN AF MIÐILSFUNDI

I

Í V. bindi ævisögu séra Árna Þórarinssonar, sem Þorbergur Þórðarson rithöfundur hefur skráð, segir í kaflanum, „Á upprisudaginn mikla“, frá eftirtektarverðum miðilsfundi á heimili séra Árna, þegar hann bjó á Stórahrauni.

Aðkomumaður fellur þar í miðilsvefn. Á meðal annarra, sem í sambandið komu, var Páll Vídalín lögmaður, og er auðséð af frásögninni að hann hefur mikið viljað segja, þó margt af því, hafi ekki komið rétt í gegn, eins og þetta, sem nú skal greina: Séra Árni spyr sambandsveruna, sem sagðist vera Páll Vídalín, um Hallgrím Pétursson. Svar: „— Ég veit

að hann er kominn lengra en nokkurt sólkerfi nær, er þið sjáið af jörðinni. . . . Hann er stjórnandi á hnettinum, sem ég er á. En ég fer nú bráðum héðan, og þegar menn flytjast upp á við, þá verður það með þeim hætti, að hnötturinn hverfur undan fótum þeirra, og þeir eru fyrst í lausu lofti, þar til þeir hafa náð fótfestu á öðrum hnetti.“

II

Þó að frásögn þessi sé nokkuð ruglingsleg, þá sést samt hvað hinn framlíðni hefur viljað segja. Í fyrsta lagi, að þeir séu fluttir í sólhverfi, sem sé svo fjarlægt, að það sjáist ekki héðan af jörðu. Í öðru lagi liggur í augum uppi, að Páll hefur viljað segja að menn flytjist af einum hnetti yfir á annan, „uppá við“, þ. e. til meiri fullkomunar. Brottflutningurinn gerist á þann hátt, að líkaminn leysist upp og hnötturinn hverfur sjónum þeirra. „Fyrst svífa þeir í lausu lofti“, ber að skilja svo, að þeir líði um geiminn — „þar til þeir hafa náð fótfestu“, m. ö. o. hafa líkamast á öðrum hnetti.

Frásögn sér Árna frá fundi þessum er, þó ekki sé greinilegri, merkileg. Hún sýnir, að þarna er verið að koma skilningsauka fram, sem brýtur í bága við hugmyndir hans um þessi efni, og hefur vegna þess ekki betur tekizt; en hann hefur þó verið það frjálís í hugsun og gáfaður, að glampi af sannleikanum hefur komizt þarna í gegn.

III

Mér finnst margt benda til að nýnefnd sambandsvera, sé einmitt sú sem hún sagðist vera. Páll lögmaður Vídalín var að ýmsu sérkennilegur maður, ekki einungis fyrir sinn einkennilega málróm, sem í frásögur er fært og kom fram þarna á fundinum, heldur og miklu fremur fyrir sín smellnu tilsvör, sem einnig kom fram á greindum fundi. Eins og t. d. þetta: „— Ég var trúmaður í lífinu og er alltaf trúmaður. En það er ekkert spaug að hafa fengið stóra sál og sterkan

líkama og koma svo hér og sjá þá staði auða, sem dyggðirnar áttu að prýða —“.

Gömul þjóðsaga hermir, að Páll hefði eftir dauða sinn, sagt í draumi, gamalli vinkonu sinni, að hann væri nú staddur á „brimjökli í helvíti“. Er hér um nokkuð staðlega lýsingu að ræða, og ekki ólíklegt, að hann hafi fyrst eftir dauðann komið fram í ekki góðum stað, vegna þeirra illinda, sem hann átti hér oft í við misindismenn, og hefur það skapað honum slæmt stilliumhverfi. En mér finnst að það drengilega í fari hans og gáfur hafi fljótt eftir dauðann hlotið að veita honum þann skilning á tilverunni, sem svo áriðandi er, til að komast á leið framfara og fullkonnunar. Má af firðtali þessu — þó í molum sé — nokkuð marka, að hann hefur viljað sérstaklega benda hinum gömlu samlöndum sínum á það, sem mestu varðar að vita.

En útfrá þessu og fleiru af sama tagi, kemur mér í hug, að hinir mörgu forfeður vorir og formæður, muni af miklum áhuga fylgjast með framgangi hinna þýðingarmestu upp-götvana, sem gjörðar hafa verið hér á landi og láti sér ekki á sama standa, hvernig þeim reiðir af.

BJARNI BJARNASON

á Brekku.

SAMBANDSSKYN EN EKKI SÁLFARIR

Eftir því sem ætla má, þá er hinn mikli máttur yoganna fenginn fyrir óvenjulega fullkomið samband við æðri verur, og er það samband auðvitað háð stillisáhrifum, sem yoginn aflar sér með trausti almennings á sér. Eiga leyndir þær, sem þeir viðhafa, og hinir undarlegu hættir mikinn þátt í að afla þeim þessa trausts. En einnig get ég, eins og ég hef vikið að

annars staðar, búist við því, að þessar þrautir eða æfingar, sem yogarnir leggja á sig, leiði til dýpri og fullkomnari sambanda, dýpri og fullkomnari hvíldar og magnanar, og rakst ég nýlega á frásögn, sem mér þykir styðja þá ætlun. Er frásögn þessi í II. hefti „Morguns“ 1950, fyrstu grein af fjór-um, sem Einar Loftsson hefur þýtt, og hann nefnir „Utan líkamans“. Segir þar ekki frá yogum, heldur tveimur hermönnum, sem gengið höfðu langa og erfiða leið, unz á fremstu víglínu var komið, þar sem þeir svo án þess að hvílast né nærast, urðu undireins að taka að sér varðstöðu. Var staður þessi, þar sem varðstaðan var, hinn óyndislegasti, skotgröf hálf full af for og bleytu og líðan hermanna því hin versta í alla staði. Liðu nú nokkrar klukkustundir og finnst þá þeim, sem segir frá, að einhver einkennileg breyting vera að færast yfir sig. Segist hann hafa verið vel vitandi, ef til vill aldrei hugsað skýrara en að þessu sinni, en veit eða þykist allt í einu vita af því, að hann sé fyrir utan sinn eigin líkama, sem hann nú horfir á með hálfgerðu kæruleysi. Segist hann þessa stund hafa vitað, að þessum líkama sínum liði frámunalega illa, vitað að hann var kaldur og blautur, en hafi þó ekki fundið til neins slíks. — Nú er þarna í Morgni auðvitað sagt frá þessari sögu til staðfestu á því, að sálin fari stundum út fyrir líkamann, og kemur mér ekki til hugar að ætla, að frásagan sé ekki samkvæm því, sem hermanningnum hefur fundizt og hann síðar hefur hugsað sér. En það, sem ég ætla, að þarna hafi átt sér stað, er aðeins leiðsla eða sambandsástand, sem þreytan og hin lítt bærilega vanlíðan hafði af sér leitt, og get ég búizt við, að vegna þess, að hermaðurinn var á verði og mátti ekki sofna eða gleyma sér, hafi sambandið orðið með þessum hætti, líkara miðilsástandi en venjulegum svefni. Og að um þetta hafi verið þarna að ræða fremur en hitt, að sál hermansins hafi í bili yfirgefið líkama sinn, bendir nú einmitt það, sem fram kom við félaga hans. Segir að vísu, að honum hafi um stund þótt hinn um-

ræddi hermaður verða þögull, en brátt hafi hann orðið ræðnari og skemtnari en hann átti að sér að vera og að öllu leyti hagað sér eins og engin styrjöld ætti sér stað. Er slíkt í litlu samræmi við það, að líkami hermansins hafi þá verið sálarvana, því að auðvitað hefur það verið hinn sýnilegi líkami hans, sem hinn hermaðurinn hafði af að segja. Hins vegar er þetta í góðu samræmi við, að hermaðurinn hafi þarna verið magnaður venju fremur, og að það hafi í rauninni verið vitund einhvers annars, sem þarna hafi verið að verki. Það sem um hefur verið að ræða, er því auðsjáanlega svo sem ég sagði, að hinn mjög þreytti hermaður fellur í svefnleiðslu, sem lík er þeirri tegund svefnis, sem nefndur er trance eða miðilsástand, og það, sem hermanningurinn finnst vera sjálfur hann, er sambandsvera hans, og er svo ævinlega, þegar mann dreymir. Og það er þessi sambandsvera, sem á einhvern hátt skynjar hermanninginn og þá ef til vill í gegnum félag hans. En í rauninni má vel hugsa sér, að þar sem lengra er komið fram og samstillingin milli einstaklinganna miklu fullkomnari en hér á jörðu, geti verið möguleikar fyrir hvern einn til að sjá í fjarlægð án þess að í þeirri fjarlægð þurfi á nokkrum sérstökum sýngjafa að halda. Og þannig hygg ég nú, að sé um hvert það dæmi, sem menn þykjast sjá eða hafa séð sjálfa sig á líkan hátt og þarna var af sagt, því að þetta, að „sál“ mannsins gæti nokkru sinni verið án líkama, er alveg óhugsanlegt út frá því sjónarmiði séð, sem eitt getur leitt til skilnings á hinum ýmsu fyrirbærum lífsins.

ÞORSTEINN JÓNSSON

á Úlfstóðum.

LÖG FÉLAGS NÝALSSINNA

1. gr. Félagið heitir „Félag Nýalssinna“, og er heimili þess og varnarþing í Reykjavík.

2. gr. Tilgangur félagsins er að útbreiða og kynna kenningar dr. Helga Pjeturss um lífsbandið milli stjarnanna.

3. gr. Innganga í félagið er öllum heimil, sem vinna vilja að markmiði þess. Inntökubeiðni skal vera skrifleg og sendast stjórn félagsins, er síðan leggur beiðnina fyrir félagsfund. Þegar félagsfundur hefur samþykkt inntökubeiðnina, er umsækjandi orðinn löglegur félagi.

4. gr. Félagsfundir hafa æðsta vald í málefnum félagsins. Allar samþykktir félagsfunda þurfa að hljóta tvo þriðju hluta atkvæða til þess að teljast gildir. Fundi skal halda þegar stjórn félagsins telur ástæðu til, þó skal hún boða til fundar, ef fjórði hluti félagsmanna krefst þess. Aðalfund skal halda fyrir 1. apríl ár hvert, og skal boða til hans skriflega og með dagskrá með hálfsmánaðar fyrirvara. Hann er lögmatur, ef helmingur félagsmanna, búsettra í Reykjavík, kemur. Ef aðalfundur er of fásóttur skal boða til framhaldsaðalfundar, og er hann lögmatur án tillits til fundarsóknar.

5. gr. Formaður félagsins skal kosinn á aðalfundi til eins árs í senn, og velur hann sér 2 meðstjórnendur. Þeir framkvæma ályktanir félagsfunda og annast starfsemi félagsins milli funda, og út á við koma þeir fram fyrir hönd þess.

6. gr. Félagsmenn greiða kr. 50,00 árlega í félagssjóð, og er gjalddagi ársgjaldsins 15. nóv. ár hver. Auk þess aflar félagið sér fjár með frjálsum framlögum félagsmanna og annarra, sem styrkja vilja starfsemi þess.

7. gr. Stjórnin annast um að reikningsskil séu gerð árlega, og skulu þau miðast við almanaksárið. Aðalfundur kýs 2 endurskoðendur, og skulu þeir yfirfara reikningana og gera athugasemdir við þá. Stjórnin leggur síðan reikningana ásamt athugasemdum endurskoðenda fyrir aðalfund.

8. gr. Sé félaginu slitið eða það leggst niður, skulu eignir þess afhentar Háskóla Íslands til varðveislu, unz stofnað hefur verið félag með sömu stefnuskrá og þetta félag hefur (sbr. 2. gr.).

9. gr. Lögum félagsins verður ekki breytt nema á aðalfundi, og þarf til þess samþykki tveggja þriðju hluta atkvæðisbærra fundarmanna.

Í stjórn Félags Nýalssinna:

*Sveinbjörn Þorsteinsson, Þorsteinn Guðjónsson,
Sigurður F. Ólafsson.*

EFNI

<i>Íslensk stefna, ávarpsorð</i>	BLS.	1
<i>Undirstaðan, eftir Þorstein Jónsson</i>	—	2

UM DRAUMA:

<i>Veruleiki stillilög málsins og draumsambandsins,</i> eftir Bjarna Bjarnason	—	5
<i>Náttúrufræðilegar ihuganir og draumar, eftir Þorstein Jónsson</i>	—	7
<i>Stjörnurnar og draumarnir, eftir Þorstein Guðjónsson</i>	—	10

UM TRÚARBRÖGÐ:

<i>Þorsteinn Þorsteinsson á Húsafelli ritar</i>	—	16
<i>Málfriður Einarsdóttir ritar</i>	—	17

UM HEIMSFÆÐI:

<i>Alsamband tilverunnar og aukning, eftir Þorstein Jónsson</i>	—	20
<i>Kraftur frumeindanna og kraftur lífsins, eftir Þorstein Jónsson</i>	—	23
<i>Hugsað um sköpun, eftir Sveinbjörn Þorsteinsson</i>	—	25
<i>Um heiminn, eftir Þorstein Þorsteinsson yngri frá Húsafelli</i>	—	27

ÝMSAR GREINAR:

<i>Upphaf einstaklingstilverunnar og framhald, eftir Þorstein Jónsson</i> —	31
<i>Frásögn af miðilsfundi, eftir Bjarna Bjarnason</i>	— 34
<i>Sambandsskyn en ekki sálfarir, eftir Þorstein Jónsson</i>	— 36
<i>Lög Félag Nýalssinna</i>	— 39

Á 2. kápusíðu: *Nýalssinnar! Gangið í félag yðar!*

Á 3. kápusíðu: *Byggjum stjörnusambandsstöð*

Byggjum stjörnusambandsstöð!

Nú eru farnar að berast gjafir til byggingar stjörnusambandsstöðvar, og er það vel, því að engin bygging er nauðsynlegri. Þeir sem skilið hafa með Helga Pjeturss, að lífið hér á jörð magnast af samstillingu við líf á öðrum stjörnum, og gæti raunar ekki verið líf án slíkrar magnunar, þeir munu og glöggt skilja, hve það myndi esla og bæta þessa magnan, ef til væri staður þar sem vitandi vits væri leitad eftir bættum samböndum. Slíkur staður myndi stjörnusambandsstöðin verða, og því skyldu allir góðgjarnir menn stuðla að byggingu hennar.

Það er útbreidd hugmynd hjá almenningi, að í stjörnusambandsstöðinni eigi að vera Jeiknin öll af vélum og tækjum, og jafnvel að sambandið við stjörnurnar muni byggjast á notkun slíkra tækja. En svo er ekki. Við stjörnusambandsstöðina verður komið af með lítið af tækjum, og sjálfst sambandið getur alls ekki byggzt á neins konar vélataekni. Samband við stjörnurnar er óhugsandi nema á lífrænum grundvelli. — Og einmitt á þann hátt verður það miklu dásamlegra en orðið hefði, ef komið hefði verið af með dauðar vélar. Af rétt upp tekinni samstillingu við lífið á öðrum stjörnum væntum vér ekki einungis sýnilegrar staðfestingar þess að hún eigi sér stað, heldur einnig unaðar og farsældar, og aukins lífsþróttar.

Við framlögum til stjörnusambandsstöðvarinnar tekur Sigurður F. Ólafsson, Skaftahlíð 5 eða c/o Fálkinn, Laugavegi 24, Reykjavík.

